

mi potni je pravzaprav idealen spremljevalec za vsakega dopustnika, popotnika in planinca, ki se odloči priti na to izredno privlačno območje severne Slovaške.

S tretjim listom planinske karte, ki obsega vzhod Nizkih Tater, so Nizke Tatre v celoti pokrite. Ta list zajema območje od Poprada na severu do Murana na jugu in od Becucha na zahodu do starodavnega rudarskega kraja Spiska Nova Ves na vzhodu. Na karti je predstavljeno zahodno območje narodnega parka Nizke Tatre in zavarovano območje Slovensky raj (Slovaški raj), ki je s svojimi pestrimi scenerijami in izrednimi naravnimi oblikami posebnost Srednje Evrope. Pomembno je, da vpisane planinske in turistične poti v celoti ustrezajo stanju v naravi. Tudi na hrbtini strani te karte so natisnjeni podatki o kulturnih in turističnih zanimivostih predela, ki je predstavljen na karti, med alpinsko turističnimi informacijami pa so posebni napotki, ki naj bi veljali za narodni park in zavarovano območje. Seveda je tod tudi seznam planinskih koč in drugih prenočitvenih zmogljivosti tega predela. Enako kot drugi list je mogoče tudi tretjega tople priporočiti: je koristen spremljevalec vsakomur, ki se odpravi v te lepe predele Slovaške.

Sprehodi v naravo

Zadnjih nekaj let vsako pomlad pri založniškem podjetju Cankarjeva založba iz Ljubljane izide nov letnik knjižic »Sprehodi v naravo«. Vsaka od teh priložnih knjižic je natisnjena na približno 80 straneh žepnega formata, vsaka od njih je ilustrirana s približno toliko barvnimi fotografijami, kolikor je strani, vsaka od knjižic pa je zavarovana s prozornim plastičnim ovitkom, saj je vsaka publikacija pravzaprav priročnik za približno spoznavanje narave v naravi. Tako je te dni izšel letošnji letnik petih knjižic »Sprehodov v naravo«, v kateri so opisane žita in poljščine, alpske živali, sladkovodne ribe, zdravilne rastline in listavci. Pravzaprav je vseh pet knjižic primernih tudi za planinsko rabo.

Vsakemu od obravnavanih »objektov« je v vsaki knjižici namenjena ena do dveh strani, kjer je predmet obravnave predstavljen s sliko in besedo. V knjižici **Geralda Herrmanna** »Žita in poljščine« je vsaka od kulturnih rastlin fotografirana kot polje te kulture ter poleg tega še cvet, pridelek »kot tak« in plod. Pri Listavcih **Georga Zaunerja** je ob opisu slikovno predstavljeno posamično drevo, deblo z lubjem, listi in plodovi. Vsaki od obravnavanih zdravilnih rastlin v knjižici **Mannfrieda Pahlowa** je namenjena ena stran: barvna fotografija je taka, da je rastlino zlahka mogoče prepoznati, v besedilu pa so popisani vsi podatki, ki bi lahko zanimali nabiralca, kupca ali uporabnika. Omeniti je treba tudi zelene in rdeče oznake pri vsaki od rastlin, ki na prvi pogled povedo, ali takšno zdravilno rastlino smemo nabirati ali ne. – V knjižici **Rudolfa Hoferja** »Sladkovodne ribe« je vsaka riba predstavljena na eni strani, spet s fotografijo in besedo, na dnu vsake strani pa so dobro vidne barvne oznake, za kakšne vrste rib gre. Pri vsaki od rib so faktografsko navedene razšir-

jenost, življenjski prostor, značilnosti, hrana in razmnoževanje.

Isti avtor je napisal tudi knjižico »Alpske živali«, ki so predstavljene zelo podobno kot ribe, le da barvne oznake na dnu vsake strani pomenijo ogroženost živalske vrste. V tej knjižici so predstavljeni sesalci, ptice (ki zavzemajo približno polovico knjige), plazilci (kače), dvoživke in ribe.

V zbirki »Sprehodi v naravo« je tako doslej izšlo že 28 praktičnih priročnikov za ljubitelje narave, naravoslovce, popotnike in planince. Poleg teh, ki so izšle letos, so v zbirki izšle med drugim Oblaki in vreme, Zvezde, Kamnine, Triglavski narodni park, Kraški svet, Iglavci, Nenavadni izleti, Alpske rastline in Slovenske planinske kočice, ki jih planincem še posebno tople priporočamo.

M. R.

Normalne poti na štititsočke

Številni »klasični« gorohodci po Zahodnih Alpah so navdušeni nad štititsočkami, ki jih vlečejo k sebi z naravnost magnetno močjo. To je razumljivo, kajti območje visoko nad snežno mejo ima čisto posebno draž. Nekateri »zbirajo« prav take gorske cilje. Njim je pravzaprav namenjen priročnik **Richarda Goedekeja** »Štititsočke – normalne poti« (4000er – Die Normalwege), 224 strani debela knjiga z 48 barvnimi in 46 črno-belimi slikami, 32 zemljevidnimi skicami in stane, ovita v plastični ovoj, 29,80 nemške marke. Knjiga je z lansko letnico izida izšla v založbi J. Berg v Münchnu. To je pravzaprav kot nalašč knjižica, ki jo gornik vzame s seboj na pot.

V njej je na vsak samostojen vrh nad magično mejo 4000 metrov izbran najlažji dostop, ki je natančno opisan. K temu sodijo tudi informacije o planinskih kočah in zavetiščih, dostop do njih, razgled izpred njih in še druge posebne lastnosti teh gorá. Ti podatki so tako popolni, da skupaj z dobro karto gorniku popolnoma zadoštujejo za vzpon in sestop.

Pomembno funkcijo opravijo v knjigi fotografije in druge ilustracije, s pomočjo katerih si je mogoče ustvariti natančno predstavo o tem, kaj planinec lahko pričakuje na gori. Prav gotovo je knjiga zapolnila praznino na trgu, saj take knjige o Zahodnih Alpah doslej še ni bilo.

društvene novice

Stanetu Veninšku v spomin

V večernih urah 20. marca 1991 nas je presenetila in presunila vest, da nas je za vselej zapustil alpinist, dolgoletni planinski delavec in reševalec, prijatelj, tovariš v dobrem in slabem – **Stane Veninšek**. Srce se mu je ustavilo, ko je vasoval pri

Knezovih vrh Robanovega kota, med gorami, kjer je bilo njegovo veselje, kjer je hodil, plezal, reševal in ustvarjal več kot štiri desetletja.

Rodil se je 31. marca 1929, dobro leto pred ustanovitvijo reševalnih oddelkov pri Savinjski podružnici SPD, predhodnikov postaje GRS Celje, na katere čelo je stopil komaj 25 let kasneje in jo uspešno vodil dolgih 33 let.

Rosna leta odrasčanja je preživel kot drugo-razredni državlján do preklica in tlačán Tretjega Rajha na prisilnem delu v Avstriji. Čeprav pregnanec je tam doživel tudi srečne trenutke v gorah, s katerimi se je seznanjal kot bos, neizkušen in neopremljen samouk ter v objemu stene Bischofsmuetze doživel tudi svoj plezalski ognjeni krst. Česa takega ni mogoče pozabiti ali opustiti. Sledilo je še veliko tur, doma in na tujem. Med njimi so plezarije najvišje težavnostne stopnje v domačih Julijskih in Kamniško Savinjskih Alpah – tako v takrat prosluli in še danes nadvse sloveči Aschenbrennerjevi smeri in drugih smereh Travnika ter severne stene Triglava, v Herletovi smeri v Ojstrici in v šestihah Dedca – pa v svetovno znani in nadvse zahtevni smeri v Fleischbanku in Kaisergebirge in še kod. Nabralo se mu jih je prek 150, števila lažjih tur in navadnih planinskih potepov pa se ne da prešteti, saj je bil vsak prosti trenutek v gorah, kjer je doživel lepe trenutke in padce, pa tudi smrti in tragedije in se ob tem nekako mimogrede, pa zato nič manj dokončno zapisal še reševanju v gorah. Spričo njegovega značaja bi si od njega drugačnega ravnanja tudi ne mogli predstavljati.

Že po letu dni pripravništva je postal član GRS, dve leti kasneje, 9. junija 1954, pa kar načelnik postaje GRS Celje, kar je v tistih zahtevnih časih pomenilo veliko priznanje. V resnici se je kar kmalu pokazalo, da je odličen in razgledan organizator in praktik. Poznavalec razmer, Celjan, je v kroniki zapisal: »Leto 1954 pomeni za našo postajo prelomnico, saj se dotlej v vsem povojnem obdobju ni mogla izkopati iz organizacijskih in kadrovskih težav.«

Prelomni dogodek je skoraj gotovo prihod Staneta Veninška: zagnan, razgledan in širok v snovanjih je znal pritegniti alpiniste, zdravnike in domačine v Savinjski dolini – skratka, vse, ki so lahko kaj prispevali k uspešnemu delu postaje. Ves čas je bil ustvarjalno povezan tudi s PD Celje, v katerem je dolga leta opravljal dolžnost načelnika gospodarskega odseka, in z drugimi planinskimi društvi na vplivnem območju postaje. Skrbel je za usposobljenost reševalcev, za povezavo z drugimi dejavniki varnosti – UNZ, gasilci, splošno reševalno postajo –, pridobival sredstva, zgradil oporišči GRS na Golteh in Okrešlju. Rezultati so bili vredni vsega spoštovanja, zato je bilo ob letošnji 60-letnici postaje možno marsikaj povedati in pokazati.

Kot načelnik postaje GRS Celje je Stane poleg vsega drugega veliko prispeval tudi k dobrim odnosom in rednim praktičnim stikom postaje GRS Celje z vsemi postajami GRS v Sloveniji in v drugih republikah in pokrajinah kot tudi z gorskimi reševalnimi službami ČSR, Avstrije in nekdanje NDR. Na ta način jim je s svojimi reševalci posredoval marsikatero novost in iz-

kušnjo iz naše prakse in zakladnice IKAR, za katero bi bili sicer prikrajšani, mednarodna reševalska skupnost pa osiromašena. Pri tem je vztrajal, četudi v teh stremljenjih ni bil vselej deležen razumevanja.

Stanetova široka, ustvarjalna narava je v polni meri prišla do veljave v Komisiji za GRS. V njej je učinkovito deloval od kasnih petdesetih let pa vse do leta 1987, ko se je sam odločil, da preneha biti njen član, četudi se s tem ni odrekel delu v njenih organih.

V komisiji se je že zgodaj pokazalo njegovo nagnjenje do vsega tistega, kar je imelo opravka z opremo. Bil je nadvse delaven, iznajdljiv in domiseln član in vodja podkomisije za opremo, ki ga ni bilo nikdar treba pehati v delo ali mu celo razlagati, kaj mora storiti. Prekipeval je od zamisli in večino tudi uresničil. Kdor bi hotel kolikor toliko dosledno opisati njegovo delo, bi moral najprej opraviti temeljito študijo, pa še bi marsikaj ostalo nezapaženo.

Normativi obvezne tehnične in druge opreme GRS so odraz njegovih prizadevanj, da bi vsak reševalec in organizacija kot celota vedeli, kaj potrebujejo in to imeli tudi pri roki, v svojih nahrbtnikih in v skladiščih postaj GRS. Ostal pa ni samo pri tem; s člani svoje podkomisije je obdelal tudi vprašanje obrabe in trajnosti oziroma življenjske dobe opreme; vse to naj bi zagotovilo, da reševalci v akciji ne bi ostali praznih rok ali pa bi se celo morali zadovoljiti s pripomočki, katerih uporabna doba se je bila že iztekla. V ta namen je z njemu lastno natančnostjo in v spremstvu tovarišev iz podkomisije vsako leto opravil pregled v vseh postajah GRS – o stanju se je hotel prepričati na lastne oči, pri tem pa še kaj svetovati in negovati prijateljske vezi.

Trudil se je, da bi bili čim manj odvisni od muh devizne blagajne in vztrajno iskal domače proizvajalce. Na ta način smo dobili lastne akia čolne, kanadke, gorska nosila, osebno zaščitno opremo – praktično vse, kar smo potrebovali.

Kot odličen organizator je bil Stane enako ustvarjalen tudi na drugih področjih dejavnosti Komisije za GRS, predvsem na področju organiziranosti GRS, njenega financiranja in zavarovanja reševalcev.

Stane sedaj ostaja samo še pojem in mejnik v zgodovini naše GRS. Težko nam je v zavesti, da se z njim ne bomo več srečali na sejah, srečanjih alpinistov – veteranov in prireditvah GRS.

Žal je tudi meni, da ga ne bo več na obisk k nam, kot se je to dogajalo leto za letom, ko je bil na obhodu po postajah GRS. Ne bova se več srečala. Pogrešal bom njegove priložnostne telefonske klice iz Celja, naročila in vabila na skupen potep po hribih okrog Logarske doline, ki ga – žal – ne bomo več uresničili...

Nikoli več ne bomo skupaj z Andrejem in Stanetom nočevali v lovski koči nad Krmo in uživali pogledov s Triglava ali modrovali nekje pod Raduho. Vse to je minilo, ostala pa sta spomin in hvaležnost za vse, kar je dal našemu planinstvu.

Pavle Šegula